

POROČILO O NOTRANJEM REVIDIRANJU V LETU 2023

TATJANA KIRN VOLK, direktorica SNR
Ljubljana, 7.2.2024

UVOD

Na podlagi določil Zban-3, Pravilnika o delovanju Službe notranje revizije in Standardov strokovnega ravnanja pri notranjem revidiranju (odslej: Standardi), je direktorica SNR pripravila Poročilo o notranjem revidiranju v letu 2023 (odslej tudi: Letno poročilo SNR 2023), in obsega:

- ❖ poročilo o uresničitvi letnega načrta dela;
- ❖ ocena skladnosti prakse prejemkov;
- ❖ povzetek pomembnejših ugotovitev opravljenih pregledov poslovanja in realizacije priporočil;
- ❖ izjavo o organizacijski neodvisnosti SNR.

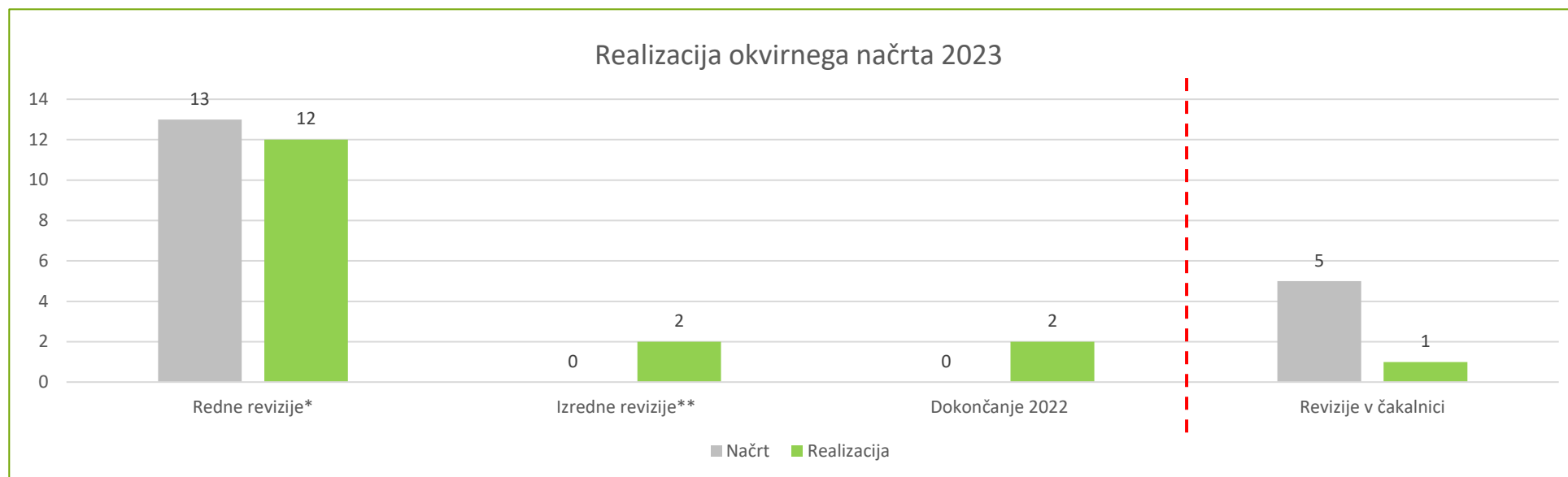
Poročilu o notranjem revidiranju v letu 2023 je priloženo mnenje nadzornega sveta.

POGOSTEJE UPORABLJENE OKRAJŠAVE

Kratika	Pomen	Kratika	Pomen
BS	Banka Slovenije	PE	Poslovna enota
DH	Delavska hranilnica d.d.	SNR	Služba notranje revizije oz. Sektor notranje revizije od 1.11.2023 dalje
EGS	Upravljanje okolskih, družbenih in upravljavskih tveganj oz. upravljanje trajnostnega razvoja	SWIFT CSCFv2023	Swift cyber security control framework 2023
FTE	Full time equivalent (ekvivalent polnega delovnega časa)	ZBan-3	Zakon o bančništvu, Ur.l.RS št. 92/2021
ICAAP	Internal capital adequacy assessment process (proces ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala)		

URESNIČITEV LETNEGA NAČRTA

REALIZACIJA REVIZIJSKIH PREGLEDOV

- **V letu 2023 je bilo zaključenih 17 pregledov.** Izvedenih in zaključenih je **12 načrtovanih rednih pregledov iz okvirnega načrta 2023**. Enega pregleda ni bilo možno oz. smiselno izvesti, saj je bil v začetku leta 2023 podaljšan rok priporočila, katerega realizacija je predpogoj za izvedbo pregleda.
- Dokončana in zaključena sta bila tudi 2 pregleda iz načrta 2022 ter dodatno izvedena in zaključena 2 izredna pregleda, od tega je bil eden izredno obsežen in so bili potrebni dodatni postopki.
- Izveden in zaključen je bil tudi 1 pregled iz čakalnice pregledov. V čakalnico so bili uvrščeni pregledi, katerih realizacije je pogojena z dodatnimi kadrovskimi resursi in/ali okoliščinami izven vpliva SNR. Pri preostalih 4 pregledih v čakalnici so tekom leta 2023 nastopile spremenjene okoliščine, zaradi katerih izvedba pregleda ne bi prinesla dodane vrednosti oz. ni smiselna.
- V okvirnem letnem načrtu dela za leto 2023 določeno **merilo uspešnosti delovanja SNR**, tj. realizacija vsaj 75% rednih revizij iz letnega načrta, **je doseženo oz. preseženo**.

ZAKLJUČENI PREGLEDI V 2023, OSREDOTOČENI NA KLJUČNA TVEGANJA

Kreditno tveganje	Operativno tveganje*	Tveganje skladnosti	Strateško tveganje	Obrestno tveganje
✓ Odkup terjatev ✓ Spremljava kartičnega poslovanja	✓ Zunanji izvajalec NLB** ✓ Transakcije PE MS ✓ Ukrepi za zmanjševanje tveganj ✓ Upravljanje poslovne mreže ✓ Upravljanje zunanjih izvajalcev ✓ Zunanji izvajalec EPPS ✓ Upravljanje operativnega tveganja ✓ Upravljanje sprememb core sistema ✓ Okvir modelskega tveganja	✓ Razvoj P2M produktov** ✓ Prijava kršitve ✓ Prejemki 2022 ✓ SWIFT CSCFv2023	✓ Okvir implementacije ESG 1Q 2023 ✓ Okvir implementacije ESG 3Q 2023	✓ Poslovanje s finančnimi instrumenti

*- IKT tveganje, tveganje zunanjih izvajalcev, tveganje prevar in zlorab so podvrsta operativnega tveganja; ** - dokončanje pregledov iz 2022

OSTALE POMEMBNEJŠE AKTIVNOSTI

Poleg notranje revizijskih pregledov je SNR v letu 2023 izvedel tudi ***naslednje pomembnejše/obsežnejše aktivnosti:***

- koordinacija dela zunanjih revizorjev v zaključni reviziji računovodskih izkazov Skupine DH za leto 2022 in predhodni reviziji računovodskih izkazov Skupine DH za leto 2023;
- redne naloge povezane z delovanjem notranjega revidiranja:
 - spremljava realizacije priporočil,
 - poročanje o delovanju SNR v dveh polletnih poročilih in v letnem poročilu,
 - izdelava okvirnega letnega načrta za 2024 in okvirnega strateškega načrta 2024 do 2030,
 - spremljava in koordinacija dela zunanjih strokovnjakov za izvedbo posameznih pregledov;
- neformalno svetovanje internim deležnikom znotraj DH: podajanje komentarjev / mnenj na osnutke internih aktov, politik, strategij itd.;
- programa kakovosti delovanja notranje revizije:
 - predstavitev ugotovitev iz zunanje presoje kakovosti upravljalnemu organu,
 - uvedba posebnega statusa za spremljavo priporočil s podaljšanim rokom,
 - zaradi večjega obsega izrednih revizij od načrtovanih in fokusa na realizacijo načrtovanih rednih pregledov, je bilo manj časa na voljo za nadaljnji razvoj metodike revidiranja in prenovo internih aktov notranjega revidiranja;
- sodelovanje z ostalimi dajalci zagotovil: koordinacija zahtev inšpektorjev BS med pregledi, koordinacija priprave odgovorov na sprotne poizvedbe BS.

UPORABA VIROV

Interni viri SNR:

- V 2023 so bili v SNR 3 zaposleni (dva izkušena revizorja in direktorica), vsi s strokovnimi nazivi preizkušeni notranji revizor. Aktivnosti za kadrovske popolnitev so se izvajale celo leto in konec leta zaključile z izbiro kandidatke.
- Upoštevajoč redno odsotnost (*neto čas 1*) je SNR razpolagala z 2,4 FTE oz. *1,9 FTE zaposlenih* ob upoštevanju porabe časa za izobraževanja, sodelovanje z dajalci zagotovil in administracijo (*neto čas 2 – razpoložljivi čas za revidiranje in aktivnosti povezane z delovanjem SNR*).
- Večina *neto časa 1* je bila porabljena za revizijske aktivnosti (66%) in aktivnosti povezane z delovanjem SNR (15%); pomemben del za sodelovanje z drugimi dajalci zagotovil (11% - od tega večina za koordinacijo zunanjega revizorja), sledi izobraževanje (6%) in administracija (2%).
- Večja porabe časa za izredne revizije od ocenjene (204%) je zahtevala re-alokacijo resursov za izvedbo rednih revizijskih pregledov. Kljub manjšemu koriščenju dopustov od razpoložljivega je bilo manj časa na voljo za aktivnosti povezane z delovanjem SNR (predvsem program kakovosti).

Zunanji veščaki / strokovnjaki:

- Zunanje strokovnjake angažiramo za izvedbo pregledov v primeru, da SNR ne razpolaga z zadostnimi resursi za izvedbo regulatorno zahtevanih pregledov ali na področjih, na katerih zaposleni v SNR ne razpolagamo s specialističnimi znanji in/ali za izvedbo skupnih pregledov zunanjih izvajalcev v okviru koordinacije ZBS ali ostalih naročnic. Večinoma gre za strokovnjake s področja IT oz. informacijske varnosti, izjemoma za specialiste na drugih področjih.
- V letu 2023 smo angažirali zunanje strokovnjake - specialiste za izvedbo 4 pregledov.
- Skupna pogodbeni vrednost vseh pregledov, izvedenih s strani zunanjih strokovnjakov, je znašala 36.011,07 EUR z DDV.

OCENA SKLADNOSTI PRAKSE PREJEMKOV

OCENA SKLADNOSTI PRAKSE PREJEMKOV

- ❖ Višina dodeljenih in izplačanih variabilnih prejemkov v letu 2023 za leto 2022 opredeljenim zaposlenim oz. zaposlenim, katerih aktivnosti lahko pomembno vplivajo na profil tveganosti hranilnice, je skladna s splošnimi načeli prejemkov iz Zban3 in nima negativnih vplivov na kapitalsko ustreznost oz. sposobnost pridobivanja kapitala. Izvajajo se tudi aktivnosti za okrepitev kontrol skladnosti razkritij o prejemkih.

POMEMBNEJŠE UGOTOVITVE IN SPREMLJAVA PRIPOROČIL

SPLOŠNE OCENE IN POMEMBNEJŠE UGOTOVITVE

1/3

- ❖ **Na podlagi zaključenih pregledov ocenjujemo, da ima hranilnica v splošnem vzpostavljeno notranje upravljanje in ključne notranje kontrole za obvladovanje ključnih tveganj na pregledanih področjih, pri čemer so na nekaterih področjih potrebne nadgradnje za izboljšanje učinkovitosti delovanja letih, kot predstavljeno v nadaljevanju. Obseg in prioriteta izvedbe nadgradenj je odvisna od dosežene stopnje razvoja na pregledanem področju ter izpostavljenosti tveganjem.**
- ❖ Hranilnica je vzpostavila večino elementov notranjega upravljanja, obvladovanja ključnih tveganj in notranjih kontrol na področju odkupa terjatev pravnih oseb. Z realizacijo podanih priporočil se je okrepilo delovanje kontrol za obvladovanje kreditnega in tudi operativnega tveganja.
- ❖ Proces spremljave kartičnega poslovanja je jasno opredeljen v organizacijski strukturi, z ustreznimi razmejitvami pristojnosti in odgovornosti ter linijami poročanja. Uvedba nove analitične platforme v HIBIS-u in realizacija podanih priporočil bodo zmanjšali operativno tveganje. Avtomatizacija postopkov opominjanja zapadle porabe za določen tip kartice pa bo olajšala spremljavo izpostavljenosti kreditnemu tveganju.
- ❖ Redne kontrole poslovne mreže so odkrile neobičajno izvajanje posamičnih transakcij s strani ene zaposlene. V izrednem pregledu določenih transakcij v PE Murska Sobota so bili zaznani indici realiziranega tveganja interne prevare s strani zaposlene, s tem, ko je kršila interna pravila in obšla nekatere kontrolne mehanizme. S ciljem preprečitve oz. zmanjšanja možnosti za ponovitev tveganja prevar in zlorab je bilo izvedenih več ukrepov za okrepitev kontrolnih mehanizmov. Podana je bila prijava organom pregona.
- ❖ Pri pregledu okoliščin in dejstev v prijavi kršitev, podanih preko sistema anonimnih prijav, nismo našli ničesar, s čimer bi lahko potrdili, da je dotični direktor PE pri obravnavi dveh poslov postopal skladno s določenimi interni pravili in kodeksom poslovne etike, visoko ravno potrebne skrbnosti in visoke kulture upravljanja kreditnega tveganja ter ničelno tolerance do morebitnih prevar in preprečevanja pranja denarja.

SPLOŠNE OCENE IN POMEMBNEJŠE UGOTOVITVE

2/3

- ❖ Na področju **upravljanja poslovne mreže** je vzpostavljen sistem notranjih kontrol. Zadostno število usposobljenih zaposlenih v poslovni mreži in celoviteje upravljani ter redno nadzorovani poslovni procesi poslovne mreže so ključni za ustreznejše obvladovanje operativnih tveganj, tveganja skladnosti, tveganja ugleda ter tveganja prevar.
- ❖ Kljub dosedanjemu razvoju na področju **upravljanja zunanjih izvajalcev** so za učinkovitejše obvladovanje ključnih tveganj in delovanje povezanih notranjih kontrol, potrebne dopolnitve krovnih pravil in izboljšave posamičnih postopkov in kontrol v procesu upravljanja in nadzora zunanjih izvajalcev. **Zunanji izvajalec NLB d.d.** je v splošnem skladen z zahtevami EBA Smernic za zunanje izvajanje, na vseh pregledanih področjih. **Zunanji izvajalec EPPS d.o.o.** pa mora za zmanjšanje izpostavljenosti operativnemu tveganju in tveganju skladnosti vzpostaviti ustrezna pravila oz. postopke oz. jih dopolniti na več pregledanih področjih.
- ❖ Proces **upravljanja operativnega tveganja** hranilnica postopoma nadgrajuje. Učinkovitost upravljanja operativnega tveganj je možno izboljšati s strukturirano in dokumentirano integracijo ocenjevanja vseh podvrst operativnih tveganj v procesu ICAAP, s preglednejšo metodologijo določanja ključnih mer operativnega tveganja ter z bolj kakovostnimi analizami vzrokov za nastanek škodnih dogodkov.
- ❖ Obstoječ sistem notranjih kontrol na področju **upravljanja modelskega tveganja** potrebuje okrepitve na segmentu registra modelov, izvajanja validacij in spremljave realizacije priporočil iz le-teh ter ponovne presoje ustreznosti podlag za izračunavanje kapitalskih potreb za modelsko tveganje v procesu ICAAP.
- ❖ Pri **upravljanju sprememb core sistema** so bile zaznane operativne možnosti za izboljšave v delu, kar zadeva spremljavo obdelav ter evidentiranja in analiziranja incidentov. Uveljavitev projektnega vodenja in upravljanje tveganj iz naslova IKT projektov bo povečalo učinkovitost upravljanja sprememb.

SPLOŠNE OCENE IN POMEJBNEJŠE UGOTOVITVE 3/3

- ❖ Za ustreznejše obvladovanje tveganja skladnosti pri izpolnjevanju zahtev SWIFT CSCFv2023 so obvezne izboljšave nekaterih posamičnih kontrol, kar bo tudi minimiziralo IKT tveganje in operativno tveganje pri procesiranju transakcij.
- ❖ Hranilnica je tekom leta 2023 izvajala aktivnosti za implementacijo okvirja ESG tveganj in trajnostnega razvoja v smeri vzpostavitve primernih temeljev notranjega upravljanja in upravljanja tveganj, tudi ob usmerjanju zunanega svetovalca. Pomembno je, da nadaljuje z načrtovanimi aktivnostmi in v organizacijski strukturi jasno razmeji pristojnosti in odgovornosti deležnikov ter linije poročanja v času implementacije in kasneje pri upravljanju ESG oz. trajnostnega razvoja.
- ❖ Na področju poslovanja s finančnimi instrumenti je vzpostavljen sistem notranjih kontrol. Vzpostavitev sistema spremljave ključnih limitov / kazalnikov tveganj bo izboljšalo učinkovitost upravljanja obrestnega, likvidnostnega in kreditnega tveganja v povezavi s portfeljem finančnih instrumentov. Z usposabljanjem zaposlenih v zaledju in ustreznejšo razmejitvijo nekaterih posamičnih del in nalog med zaledjem in trgovanjem pa bo ustrezneje obvladovano operativno tveganje.
- ❖ Ugotovitve iz pregleda Prejemki so povzete v Oceni skladnosti prakse prejemkov.

SPREMLJAVA PRIPOROČIL

- SNR spremlja potek realizacije priporočil in o tem redno, kvartalno poroča upravi in polletno revizijski komisiji in nadzornemu svetu.
- Aktivnosti za realizacijo priporočil so se v letu 2023 izvajale glede na presojo oz. razpoložljivost resursov pristojnih nosilcev oz. enot za realizacijo priporočil.
- Po stanju konec leta 2023 je odprtih 59 priporočil, pri čemer rok za realizacijo še ni potekel 81% odprtih priporočilom. Aktivnosti za izvedbo preostalih 19% odprtih priporočil, katerim je rok potekel, pa še potekajo oz. je velika večina le-teh v zaključni fazi.
- 62% odprtih priporočil je nizke in srednje prioritete, kar odraža v povprečju oz. v splošnem srednjo izpostavljenost hranilnice tveganjem na pregledanih področjih.

ORGANIZACIJSKA NEODVISNOST

IZJAVA O ORGANIZACIJSKI NEODVISNOSTI

- ❖ V organizacijski shemi hranilnice je SNR umeščen neposredno pod upravo hranilnice in s tem je formalno omogočeno *neposredno poročanje upravi in na formalni ravni opredeljena organizacijska neodvisnost od področij, ki jih revidira. S podajanjem soglasij nadzornega sveta k različnim zadevam notranjega revidiranja, skladno z zahtevami Zban-3* (npr. pravila delovanja, letni načrt, imenovanje in razrešitev direktorice SNR itd.), se zagotavlja posredna funkcijska odgovornost notranjega revidiranja organu nadzora.
- ❖ Z organizacijsko umeščenostjo, funkcijsko odgovornostjo in poročevalskimi tokovi direktorice SNR do upravljalnega organa hranilnice, so formalno izpolnjene zahteve Standarda 1110 glede organizacijske neodvisnosti.

MNENJE NADZORNEGA SVETA

MNENJE NADZORNEGA SVETA K POROČILU O NOTRANJEM REVIDIRANJU V LETU 2023

Nadzorni svet tekoče spremlja delovanje notranjega revidiranja preko podrobne obravnave prejetih gradiv Sektorja notranje revizije na sejah revizijske komisije in nadzornega sveta, kot tudi preko komunikacije z direktorico sektorja. V zvezi z delovanjem notranjega revidiranja sta revizijska komisija in nadzorni svet v letu 2023 obravnavala:

- Poročilo o opravljeni neodvisni zunanji presoji kakovosti delovanja notranjega revidiranja in se seznanila o skladnem delovanju Sektorja notranje revizije s Standardi strokovnega ravnanja pri notranjem revidiranju ter relevantnimi kodeksi in zakonodajo;
- Poročilo o notranjem revidiranju v letu 2022 in nanj podala pozitivno mnenje;
- Poročilo o notranjem revidiranju v drugem polletju 2022 in Poročilo o notranjem revidiranju v prvem polletju 2023, ki sta vsebovala informacije o uresničitvi načrta, splošnih revizijskih ocenah revidiranih področij, ključnih ugotovitvah in o poteku realizacije podanih priporočil notranje revizije in ukrepov Banke Slovenije;
- in podala soglasje k Okvirnemu načrtu delovanja Službe notranje revizije v letu 2024 in Okvirnemu strateškemu načrtu delovanja v obdobju 2024 do 2030.

Tekom leta sta revizijska komisija in nadzorni svet spodbujala izvedbo podanih predlogov iz zunanje presoje kakovosti in podpirala izvajanje aktivnosti za kadrovske okrepitve notranjega revidiranja. Predsednik nadzornega sveta in predsednica revizijske komisije sta izvedla tudi individualni sestanek z direktorico sektorja notranje revizije, brez prisotnosti uprave in ostalih zaposlenih v hranilnici. Nadzorni svet se je tudi udeležil interne predstavitve na temo vloge notranje revizije.

Poročilo o notranjem revidiranju v drugem polletju 2023 in Poročilo o notranjem revidiranju v letu 2023 je nadzorni svet obravnaval na seji, dne 19.2.2024, in, na slednjega podal to pozitivno mnenje. Kljub neoptimalni kadrovske zasedbi je Sektor notranje revizije, poleg izrednih pregledov izvedel večino rednih načrtovanih pregledov, osredotočenih na ključna tveganja, in ostale relevantne naloge, ki so potrebne za delovanje notranjega revidiranja ter nudil strokovno pomoč deležnikom pri krepitvi notranjega upravljanja, obvladovanja tveganj in sistema notranjih kontrol.

Boris Frajnkovič
Predsednik nadzornega sveta